

Hemşirelik Öğrencilerinin Karar Verme Durumlarının Belirlenmesi

Determination of Decision Making Status of Nursing Students

Figen DİĞİN¹, Zeynep KIZILCIK ÖZKAN²

FD: [0000-0003-1861-0221](https://doi.org/10.46629/JMS.2023.127) ZKÖ: [0000-0003-1892-241X](https://doi.org/10.46629/JMS.2023.127)

¹Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kırklareli, Türkiye

²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne, Türkiye

Öz

Giriş: Hemşirelik uygulamaları arasında en çok vurgulanan ana bileşenlerden biri olan karar verme, sağlık çalışanlarının mevcut olan en iyi kanıtlarla hastalar için en iyi olanı seçmesi için değerlendirmelerin yapıldığı süreç olarak tanımlanmaktadır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin karar verme durumlarının belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırma Aralık 2022 ve Ocak 2023 tarihleri arasında iki devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesinde gerçekleştirildi. Araştırma öncesinde etik kurul izni alındı. Araştırmaya cerrahi hastalıkları hemşireliği dersini alan, ders kapsamında cerrahi kliniklerde uygulamasını tamamlayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 162 öğrenci dahil edildi. Araştırmanın verileri Öğrenci Tanıtım Formu ve Hemşire Karar Verme Ölçeği kullanılarak toplandı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $20,32 \pm 1,17$, %79'unun kadın olduğu, %76,5'inin yurttan yaşadığı ve %84'ünün çekirdek aileye sahip olduğu belirlendi. Araştırmada tanıtıcı özelliklerin (yaş, cinsiyet, hemşirelik bölümünü isteyerek seçme durumu ve öğrencilerin yaşadıkları yer durumu) öğrencilerin karar verme durumlarını etkilemediği saptandı ($p > 0,05$). Araştırmada öğrencilerin ölçek toplam puan ortalamalarının $89,0 \pm 13,5$ olduğu belirlendi.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin klinik karar vermede çoğunlukla sezgisel davrandıkları saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalarda karar verme becerilerini geliştirilmesi için teorik eğitimde klinik karar verme süreçleri, karar vermede uygulanabilecek modeller ve klinik karar vermenin önemi konusunda desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; hemşirelik öğrencileri; klinik karar verme.

Abstract

Introduction: Decision-making, one of the most emphasized main components among nursing practices, is defined as the process by which assessments are made so that healthcare professionals choose the best for patients with the best available evidence.

Aim: This study aims to determine the decision-making status of nursing students.

Materials and Methods: The descriptive study was conducted between December 2022 and January 2023 in the health sciences faculties of two state universities. Ethics committee approval was obtained before the study. A total of 162 students who took the course in surgical diseases nursing, completed the course in surgical clinics, and volunteered to participate in the research were included in the study. The study data were collected using the Student Identification Form and the Nurse Decision-Making Scale.

Results: It was determined that the average age of the study participants was $20,32 \pm 1,17$, 79.0% of them were women, 76.5% lived in dormitories and 84% had a nuclear family. In the study, it was determined that the essential features (age, gender, willingness to choose the nursing department, and the place where the students live) did not affect the decision-making status of the students ($p > 0,05$). In the study, it was determined that the scale total score averages of the students were $89,0 \pm 13,5$.

Conclusion: It was determined that nursing students mostly behaved intuitively in clinical decision-making. In order to develop the decision-making skills of nursing students in clinical practice, it is recommended to support clinical decision-making processes in theoretical education, models that can be applied in decision-making, and the importance of clinical decision-making.

Keywords: Nursing; nursing students; clinical decision-making.

GİRİŞ

Hemşirelik uygulamaları arasında en çok vurgulanan ana bileşenlerden biri olan karar verme, sağlık çalışanlarının mevcut olan en iyi kanıtlarla hastalar için en iyi olanı seçmesi için değerlendirmelerin yapıldığı süreç olarak tanımlanmaktadır (1,2,3). Karar verme süreci, gözlem ve değerlendirmeler ile birlikte hastalardan elde edilen bilgileri içeren bir süreçtir (4,5). Alternatifler arasında seçim yapmak, karar vermenin özünü oluşturmaktadır (4,6).

Klinik ortam içinde hemşireler, sürekli olarak bakım ile ilgili kararlar vermek durumundadır. Karar verme süreci, hemşirelerin uygulamalarına ve bakımın sunumuna rehberlik ettiği için ve hastaya en güvenilir bakımın sunulmasını amaç edindiği için hemşirelik bakımındaki en büyük zorluklardan biri olmaya devam etmektedir (7). Hemşireler günlük uygulamalarında çoğu zaman etik, politik, pratik ve klinik zorluklar içeren birçok olayla ilgili olarak karar verme durumuyla karşı karşıya kalmaktadırlar (8). Hemşireler için karmaşık olan karar verme durumu, teknolojik gelişmeler, daha az tıbbi hata, üst düzey hasta güvenliği, artan iş yükü ve hasta memnuniyeti ile birlikte daha da karmaşık hale gelmiştir (9,10). Bu karmaşık süreçte hemşirelik uygulamalarında uygun kararlar ortaya koymak, hemşirelerin sağlık hizmetlerinin sunumunda özerkliğine daha fazla önem atfetmekte ve hemşirelik müdahalelerinin sonuçlarını belirlemede daha fazla sorumluluk üstlenmelerine neden olmaktadır (11).

Karar verme sürecinde hemşirelerin hastalar ile işbirliği içinde bilgi alış verişini yapması, tedavi ve bakım seçenekleri ile ilgili müzakere etmesi ve sonunda hasta ile ortak karar vermesi gerektiği belirtilmektedir (2). Hemşirelerin hasta bakımını gerçekleştirirken verdiği kararlar, hastaların yaşamlarını ve sağlık hizmetleri ile ilgili deneyimlerini etkilemektedir (6).

Literatürde hemşirelerin nasıl karar verdiğini belirlemek; hemşirelik eğitiminde öğrenmeyi kolaylaştırmak ve karar verme becerilerinin geliştirmek için ön koşul olarak gösterilmektedir (6). Profesyonel hemşire adayları olan hemşirelik öğrencilerinin karar verme yeteneklerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (12). Hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin karar verme sürecinde desteklenmesi için karar vermede kullandıkları stratejilerin ve becerilerin nesnel bir şekilde belirlenmesi gerektiği belirtilmektedir (13).

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin karar verme durumlarının belirlenmesi amaçlandı.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma Soruları

- Hemşirelik öğrencilerinin karar verme durumları nasıldır?
- Hemşirelik öğrencilerinin karar verme durumlarını etkileyen özellikler nelerdir?

Araştırmanın Tipi, Yeri ve Zamanı

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma Aralık 2022 ve Ocak 2023 tarihleri arasında iki devlet üniversitesinde gerçekleştirildi.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2022-2023 güz döneminde, iki devlet üniversitenin sağlık bilimleri fakültelerinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersini alan 201 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Örneklemi ise 162 (%80,5) öğrenci oluşturdu. Üniversitelerin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersini 2.sınıfta zorunlu mesleki uygulamalı ders olarak almaktadır. Araştırmaya Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersini alan, ders kapsamında cerrahi kliniklerde uygulamasını tamamlayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler dahil edildi.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Öğrenci Tanıtım Formu ve Hemşire Karar Verme Ölçeği (HKVÖ) kullanılarak toplanmıştır. Literatür (13,14,15) doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan Öğrenci Tanıtım Formu; bireysel özellikleri (yaş, cinsiyet, bölüme isteyerek gelme, yaşanan yer, aile tipi, klinik ortamdan memnuniyet, mezun olunca cerrahi kliniklerde çalışma isteği) sorgulayan 7 sorudan oluşmaktadır.

Lauri ve Salanterä tarafından 2002 yılında geliştirilen Hemşire Karar Verme Ölçeğinin (4), Türkçe'ye uyarlanması Demir ve Yılmaz tarafından 2021 yılında gerçekleştirilmiştir (13). Ölçek, öğrencilerin klinik uygulamada karar verme durumlarını ortaya koymaktadır (4,13). Ölçekte toplamda 24 maddeden oluşup, her madde 1 (hiç

ya da neredeyse hiç) ile 5 (neredeyse her zaman ya da her zaman) puan arasında beşli likert olarak puanlandırılmaktadır. Alt boyutu olmayan ölçekte, ters madde de yer almamaktadır. Ölçek toplam puan ortalaması 24-120 arasında değer almaktadır. Toplam puan ortalaması 67< ise analitik, 68-78 ise yarı rasyonel ve 78> ise öğrencilerin sezgisel karar verdikleri kabul edilmektedir. Ölçeğin orijinal araştırmada iç tutarlılık katsayısı 0,97 olarak belirlenmişken (13), bu araştırmada 0,75 olarak bulundu.

Verilerin Toplanması

Veriler, araştırmacı tarafından bilgilendirme yapıldıktan sonra araştırmanın dahil edilme kriterlerini sağlayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olduğunu belirten öğrencilerden, ders saatleri dışında sınıf ortamında yüz yüze

toplandı. Veri toplama formları katılımcılara verilip tüm sorulara yanıt alındıktan sonra araştırmacı tarafından toplandı. Veri toplama süresi 5-10 dakika sürdü.

Verilerinin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS 22.0 (IBM, Armonk, NY, USA) programında analiz edildi ve sayısal değerler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma ile ifade edildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi ile belirlendi. Hemşire Karar Verme Ölçeği puan ortalamaları ile değişkenler arasındaki farkın belirlenmesinde ikili gruplarda Mann Whitney U testi ve üç ve üçün üzerindeki gruplarda Kruskal Wallis testinden yararlanıldı. Hemşire Karar Verme Ölçeği puan ortalamaları ile yaş arasındaki ilişkiyi ortaya koymada Spearman ko-

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Özellikleri (n=162)

Özellikler		n(%)
Yaş ortalaması (yıl)		20,32±1,17
Cinsiyet	Kadın	128 (79,0)
	Erkek	34 (21,0)
Bölüme isteyerek gelme	Evet	124 (76,5)
	Hayır	38 (23,5)
Yaşanılan yer	Yurt	124 (76,5)
	Evde arkadaşlarla	27 (16,7)
	Aile	11 (6,8)
Aile durumu	Çekirdek	136 (84,0)
	Geniş	25 (15,4)
	Parçalanmış	1 (0,6)
Klinik ortamdan memnuniyet	Evet	103 (63,6)
	Hayır	22 (13,6)
	Kararsızım	37 (22,8)
Mezun olunca cerrahi kliniklerde çalışma isteği	Evet	71 (43,8)
	Hayır	25 (15,4)
	Kararsızım	66 (40,8)

n: Öğrenci sayısı

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşire Karar Verme Ölçeği Puan Ortalamaları (n=162)

Ölçek	Ort±Ss	Min-Max
Hemşire Karar Verme Ölçeği	89,0±13,5	24-120

r: Korelasyon katsayısı

relasyon analizi kullanıldı. $p < 0.05$ istatistiksel anlamlılık sınırı olarak kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Etik kurul onayı (2022/11 - PR0415R0) ve ölçek uyarlaması yapan araştırmacılardan izin alındı. Çalışmada

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özelliklerine Göre HKVÖ Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=162)

Özellikler		HKVÖ Puan ortalamaları	HKVÖ Sıra ortalamaları	Min	Max	İstatistiksel değer
Cinsiyet	Kadın	89,2±14,2	83,16	24	120	p=0,381 U=1963,000
	Erkek	88,3±10,5	75,24	65	114	
Bölüme isteyerek gelme	Evet	89,0±14,3	81,49	24	120	p=0,997 U=2355,000
	Hayır	89,1±10,5	81,53	64	113	
Yaşanılan yer	Yurt	4,57±0,48	84,28	24	120	p=0,275 KW=2,584
	Evde arkadaşlarla	4,63±0,47	68,30	47	118	
	Aile	4,62±0,47	82,59	65	102	
Aile durumu	Çekirdek	4,62±0,54	81,83	24	120	p=0,729 X ² =0,631
	Geniş	4,60±0,46	81,18	72	117	
	Parçalanmış	4,53±0,56	44,50	83	83	
Klinik ortamdan memnuniyet	Evet	88,0±13,6	79,20	24	120	p=0,508 X ² =1,355
	Hayır	89,1±15,4	79,00	47	118	
	Kararsızım	91,8±11,9	89,38	68	120	
Mezun olunca cerrahi serviste çalışma isteği	Evet	88,9±12,7	79,88	63	120	p=0,673 X ² =0,793
	Hayır	91,5±12,8	89,16	58	118	
	Kararsızım	88,1±14,6	80,34	24	120	

X²: Mann Whitney U testi, KW: Kruskal Wallis testi, Min: Minimum, Max: Maksimum

Tablo 4. Hemşire Karar Verme Ölçeği Puan Ortalamaları ile Yaş Arasındaki İlişki (n=162)

Yaş	p	r
Hemşire Karar Verme Ölçeği	0,198	0,102

r: Korelasyon katsayısı

Helsinki Bildirgesi ve ilgili etik kurulun yönergelerine bağlı kalındı. Araştırmadan elde edilecek verilerin bilimsel amaçla kullanılacağı ve mahremiyetin sağlanacağı belirtilerek katılımcılardan yazılı izin alındı.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalamasının $20,32 \pm 1,17$ ve %79'unun kadın olduğu belirlendi (Tablo 1).

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin HKVÖ toplam puan ortalamaları $89,0 \pm 13,5$ ile sezgisel karar verdikleri belirlendi (Tablo 2).

Araştırmada cinsiyetin, hemşirelik bölümünü isteyerek seçme durumunun ve öğrencilerin yaşadıkları yer durumunun karar verme durumlarını etkilemediği saptandı ($p > 0,05$) (Tablo 3).

TARTIŞMA

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin sezgisel karar verdikleri belirlendi. Araştırma sonucundan farklı olarak Novalia, Rachmi ve Yetti (12) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin analitik karar verdiğini belirledi. Şeker ve Küçükkelepçe (16) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin orta düzeyde ve Aktaş ve Karabulut (17) çalışmasında öğrencilerin ortalamanın üstünde karar verme becerilerine sahip olduğunu belirlemiştir. Ay, Karakurt ve Kavuran (18) çalışmasında hemşirelerin klinik karar verme düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme durumlarını konu alan araştırmalarda öğrencilerin iyi düzeyde (19,20) ya da orta düzeyde (21) klinik karar verme becerisine sahip oldukları belirlenmiştir. İnangil ve Cura (22) çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme algılarının gelişme sürecinde olduğunu belirtmiştir. Literatürde klinik deneyim arttıkça, öğrencilerin hasta ile ilgili daha fazla bilgiye ve ipucuna ulaşabildiği ve klinik karar verme becerilerinin arttığı vurgulanmaktadır (12,23). Mevcut çalışmalarda ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf düzeyindeki tüm öğrencilerin örnekleme dahil edilmesi (12,19,20,21)

ve teorik ve klinik bilgi ve deneyimlerinin daha fazla olması, sınıf ve klinik uygulama ortamlarının farklı olması sonuçların farklılığını açıklayabilir. Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin klinik uygulama deneyimlerinin ve hasta ile geçirdikleri zamanın az olması, analitik veya yarı rasyonel olarak düşünememelerinin sebebi olabilir. Bununla birlikte bireysel özellikler ve karar verilen ortamın nitelikleri gibi özellikler de karar verme sürecini etkilemektedir (1).

Araştırmada ölçek toplam puanı üzerinde cinsiyetin anlamlı etkisi olmadığı bulundu. Arkan ve ark. (14) çalışmalarında klinik karar verme düzeylerinin kadın ve erkek hemşirelerde farklılık göstermediğini, Şeker ve Küçükkelepçe (16) hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme becerilerinin cinsiyete göre değişkenlik göstermediğini, Kaynak ve ark. (24) cinsiyetin hemşirelik öğrencilerinin karar verme becerileri üzerinde anlamlı etki oluşturmadığını bildirmişlerdir. Benzer şekilde diğer çalışmalarda da (19,21) öğrenci hemşirelerde cinsiyetin klinik karar verme düzeyleri üzerinde anlamlı etkisi olmadığı belirlenmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda, öğrencilerin klinik karar verme davranışlarında cinsiyetin önemli bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Hemşirelik bölümünü isteyerek seçme durumuna göre hemşirelik öğrencilerinin karar verme durumlarının değişkenlik göstermediği belirlenirken, benzer şekilde hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme düzeylerini inceleyen bir çalışmada bölümü isteyerek seçen ve seçmeyenler arasında karar verme düzeyleri konusunda farklılık saptanmamıştır (14,21). Barutçu (20) çalışmasında öğrenci hemşirelerin klinik karar verme düzeylerinin bölümü isteyerek seçip seçmeme durumundan etkilenmediğini bildirmiştir. Mevcut ve önceki araştırmaların sonuçları paralellik göstermektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin yaşadıkları yer durumunun karar verme durumları üzerinde farklılık oluşturmadığı bulundu. Arkan ve ark. (14) çalışmalarında öğrenci hemşirelerin klinik karar verme düzeylerinin yaşadıkları yere göre değişkenlik göstermediği belirlenmiştir. Karacabay ve ark. (25) çalışmasında öğrenci hemşirelerin öğrenim sürecinde yaşadıkları yerin klinik karar verme algılarını

etkilemediği belirlenmiştir. Araştırma bulguları yaşanılan yerin hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme algıları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

Yaş ile toplam ölçek puanı arasında ilişki bulunmadı. Hemşirelik öğrencilerinin örnekleme oluşturduğu araştırmalar incelendiğinde; Şeker ve Küçükkelepçe (16) klinik karar verme becerilerinin yaşa göre değişiklik göstermediğini, Kaynak ve ark. (24) ise yaşın klinik karar verme becerileri üzerinde anlamlı etki oluşturmadığını bildirmiştir. Karacabay ve ark. (25) hemşirelik öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada yaşla klinik karar verme algıları arasında ilişki olmadığını tespit etmiştir. Başka çalışmalarda da (21,26,27) yaşın öğrencilerin karar verme düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin yaşları arasındaki farkın dar oluşu yaşın etkisinin olmamasını açıklayabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, yalnızca iki üniversitede öğrenim gören ve cerrahi hastalıkları hemşireliği dersini almış hemşirelik öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu durum genelleme yapmayı kısıtlamaktadır.

SONUÇ

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin klinik karar vermede çoğunlukla sezgisel davrandıkları belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin klinik ortamlarda uygun karar verme becerilerini kazandırabilmek için, hemşirelik eğitim planının düzenlenmesi ve geliştirilmesi, klinik karar vermenin önemine hemşirelik eğitiminin tüm uygulamalarında yer verilmesi önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederiz.

Received/Geliş Tarihi: 05.05.2023

Accepted/Kabul Tarihi: 19.06.2023

KAYNAKLAR

1. Çetin Ş, Aydemir T. Bilim ve felsefe ışığında klinik karar verme. *Journal of Anatolian Medical Research*. 2019;4(3),116-122.
2. Elwyn G, Laitner S, Coulter A, Walker E, Watson P, Thomson R. Implementing shared decision making in the NHS. *British Medical Journal*. 2010;341:c5146.
3. Ludin SM. Does good critical thinking equal effective decision-making among critical care nurses? A cross-sectional survey. *Intensive & Critical Care Nursing*. 2018;44,1-10. <https://doi.org/10.1016/j.iccn.2017.06.002>
4. Lauri S, Salanterä S. Developing an instrument to measure and describe clinical decision making in different nursing fields. *Journal of Professional Nursing*. 2002;18(2),93-100.
5. Simmons B. Clinical reasoning: concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*. 2010;66(5),1151-1158.
6. Banning M. A review of clinical decision making: models and current research. *Journal of Clinical Nursing*. 2008;17(2),187-195. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2006.01791.x>
7. Albanesi B, Caruso R, Arrigoni C, Benedictis AD, Baroni I, Villa G, et al. Further evidence of validity of the Nursing Decision Making Instrument: an Italian validation study. *Acta Biomedica*. 2021;92(2), e2021331. <https://doi.org/10.23750/abm.v92i2.11773>
8. Johansen ML, O'Brien JL. Decision making in nursing practice: a concept analysis. *Nursing Forum*. 2016;51(1),40-48.
9. Chen SL, Hsu HY, Chang C, Lin EC. An exploration of the correlates of nurse practitioners' clinical decision-making abilities. *Journal of Clinical Nursing*. 2016;25,1016-1024. <https://doi.org/10.1111/jocn.13136>
10. Weiner SJ, Schwartz A, Sharma G, Binns-Calvey A, Ashley N, Kelly B, et al. Patient-centered decision making and health care outcomes: an observational study. *Annals of Internal Medicine*. 2013;158(8),573-579. <https://doi.org/10.7326/0003-4819-158-8-201304160-00001>
11. Martin C. The theory of critical thinking of nursing. *Nursing Education Perspectives*. 2002;23(5),243-247.
12. Novalia A, Rachmi SE, Yetti K. Clinical decision-making of bachelor and clinical internship (professional) nursing students in Indonesia. *Journal of Public Health Research*. 2022;11,2735.
13. Demir Ş, Yılmaz AA. Hemşire Karar Verme Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*. 2021;8(3),407-417. <https://doi.org/10.54304/SHYD.2021.35693>
14. Arkan B, Yılmaz D, Çınar HG, Uzun R. Clinical decision-making levels of nursing students and affecting factors. *Cyprus Journal of Medical Sciences*. 2022;7(6):738-744. <https://doi.org/10.4274/cjms.2021.2857>
15. Edeer AD, Sankaya A. Adaptation of Clinical Decision Making in Nursing Scale to undergraduate students of nursing: the study of reliability and validity. *International Journal of Psychology and Educational Studies*. 2015;2(3),1-9. <https://doi.org/10.17220/ijpes.2015.03.001>
16. Şeker SA, Küçükkelepçe G. E. Klinik uygulamanın hemşirelik öğrencilerinin problem çözme ve karar verme becerilerine etkisi: yarı deneysel çalışma. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*. 2022;14(4), 1064-1078. <https://doi.org/10.5336/nurses.2022-88790>
17. Aktaş YY, Karabulut N. A survey on Turkish nursing students' perception of clinical learning environment and its association with academic motivation and clinical decision making. *Nurse Education Today*. 2016;36,124-128.

18. Ay E, Karakurt N, Kavuran E. Hemşirelerin sosyotropik otonomik kişilik özellikleri ile klinik karar vermeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 2022;5(1),41-48. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.893821>
19. Özden D, Özveren H, Gülnar E. Clinical decision making levels and factors affecting nursing students, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi. 2018;11(1),41-47.
20. Barutçu C. The effect of problem solving ability on clinical decision making levels in nursing students. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2019;26(1),22-29.
21. Keskin YA. Hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme algıları ve klinik karar vermelerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2020;9(2),102-111. <https://www.doi.org/10.46971/ausbid.751280>
22. İnangil D, Cura SU. Nursing students' perceptions of nursing diagnoses and clinical decision-making. *Clinical and Experimental Health Sciences*. 2020;10,131-136. <https://doi.org/10.33808/clinexphealthsci.568335>
23. Muntean WJ. Nursing clinical decision-making: a literature review. Chicago: National Council of State Boards of Nursing. 2012,1-24. https://ncsbn.org/public-files/Clinical_Judgment_Lit_Review_Executive_Summary.pdf
24. Kaynak S, Arat N, Yardımcı F, Şenol S, Yılmaz HB. Hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyi ile klinik karar verme becerileri ile arasındaki ilişki. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2022;38(3),229-237.
25. Karacabay K, Savcı A, Öztürk B. Cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi alan öğrencilerin kendi kendine öğrenme, klinik karar verme ve yansıtıcı düşünme düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*. 2022;10(2),667-680. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.1036039>
26. Özen N, Yazıcıoğlu İ, Çınar İF. Hemşirelik öğrencilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumları ile klinik karar verme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2017;14(2),112-118.
27. Phillips BC, Morin K, Valiga TM. Clinical decision making in undergraduate nursing students: A mixed methods multisite study. *Nurse Education Today*. 2021;97,104676. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104676>